

BEATRICE MASINI

Miško vaikai

Pirma dalis

*Su motinos meile gyvenimas pačioj aušroj
tau duoda pažadą, kurio neištesi*.*

Romain Gary

---

* Iš prancūzų kalbos vertė Violeta Tauragienė.

– Atvyko naujokas! – bėgdamas nuo kalvos pranešė Glorras. Kiti susėdę ratu žaidė su kauleliais. Niekas nelaimėjo; kiekvienas žaidė pats sau. Nepaisant to, visi buvo drauge.

Hana pirmoji liovėsi žaisti. Pasidėjo savo baltuosius kaulelius ant žemės ir pakėlė akis į Glorą.

– Koks jo numeris?

– Tiksliai nežinau, – atsakė šis uždusęs. Prsidėjo ranką prie krūtinės, lyg norėdamas apraminti dusulį, tada kils-
telėjo ją ir prie galvos prispaudė styrančią plaukų kupe-
tą – taip visuomet darydavo, kai būdavo susijaudinęs. – Iš
tolo atrodo, kad Septintukas.

– Tai gal jį paskirs pas mus, – plačiai išsišiepęs pra-
tarė Dudu. Jų Gumule jis buvo vienintelis Septintukas ir
slapčia tikėjosi, kad atsiradus dar vienam gyvenimas pa-
lengvės.

– Nueikim jo pažiūrėti, – pasiūlė Hana ir atsistojo. Pa-
spyrė kaulelius basa koja, paskui patrynė ją į kitą kulkšnij,
kad praeitų nutirpimas, ir nužingsniavo. Kiti bematant
pasekė jos pavyzdžiu, mėgdžiodami kiekvieną judesį. Visi
visada kartodavo tai, ką darydavo Hana.

Tik Tomas ne. Jis liko sėdėti ir žiūrėti jiems pavymui: visi liesučiai, visi tos pačios neaiškios odos spalvos, įvilkti į marškinius, apie kaklą suveržtus virvelėmis, visi per aukštai iškėlę galvas ir per stipriai atlošę pečius, pasirenkę užsipulti naujoką. Naujovės niekam nepatiko.

Jis pasilenkė apžiūrėti kaulelių, tikėdamasis tarp jų rasti ką nors ypatingo. Šio žaidimo vaikai nesivargindavo nešiotis kartu; tokių kaulų skeveldrų galėjai rasti visur ir labai įvairių. Buvo galima žaisti bet kur, pakakdavo apsidairyti ir išvysdavai jas kyšančias iš rusvų dulkių tarsi baltus dantukus. Jam tas žaidimas nepatiko, atrodė stačiai kvailas. Norint laimėti pakako gebėti sparčiai išsviesti vieną kaulelį į orą, tuomet pagriebti kitą, gulintį ant žemės, ir greitai pagauti pirmąjį. O po jo – ir antrą, trečią, penktą... Tai puikiai pavykdavo turintiems miklias rankas ir gudriai numatantiems, kaip aukštai išmesti kaulo skeveldrą. Tačiau Tomas kažkur galvoje turėjo ypatingą Šukę, kuri iki galo neišrėškėdavo ir stipriai jį skaudindavo, bet dėl to ir buvo tokia brangi: šitai ir buvo žaidimas, tikras žaidimas. Jam reikėjo kamuolio, lazdos ir, jei gerai prisiminė, sparčių kojų.

Jis atsistojo ir priglaudė delną prie kaktos, prisidengdamas nuo žalsvo Asterio tviskesio; jo bičiuliai jau buvo pasiekę kalvos viršūnę ir dabar būriavosi apie naujoką. Tomo tai nedomino. Netgi atvirkščiai, vien pagalvojus apie kitą vaiką jį imdavo lengvai pykinti, kaip tada, kai persivalgai ankščių ir kurį laiką nenori į jas net pažiūrėti.

Anas greičiausiai stovėjo nusigandęs, kaip ir visi tokioje padėtyje, mikčiojantis, sutrikęs; per miegus greičiausiai šauks. Kaip tik dabar, kai iš jų jau niekas nebešaukdavo. Išbudintam riksmo vėliau labai sunku užmigti. Pats baisiausias metas – kai tamsa atrodo tirštesnė nei visada, o mintys ima šliaužti kūnu ir savo lipniais pirštais užspaudžia gerklę.

Aišku, išgėrus vaistų mintys išsisklaidydavo. Miegodavai ilgai ir kietai iki pat aušros. Ramus. Tačiau atsikėlus labai skaudėdavo galvą, tad Tomas įprato baltą piliulę liežuviu nustumti prie žando ir laikyti tol, kol pajusdavo jos grūdėtą skonį. O tuomet jau būdavo dingęs jiems iš akiračio, galėdavo ją išspjauti ir koja įtrinti į purvą.

Niekas kitas vaistų neišspjaudavo. Bent jau kiek jis žinojo. Net Hana. Jie visi buvo pratę paklusti. Priešintis per daug pavojinga. Galėjai būti nuvestas į Bazę, o kai kurie ten atsidūrę taip niekada ir negrįžo. Koks skirtumas, juk galų gale visi viską pamiršdavo. Jei kuris vaikas dingdavo, atrodydavo, tarsi jo ir nebūtų buvę. O jei kiti nežino, kad esi, nebežino, kad buvai, vadinasi, tavęs nėra, ir baigta. Tavęs *niekada* nebuvo.

O vis dėlto Tomas buvo kitoks. Jis tai jautė ir žinojo. „Aš kitoks, – kartojo sau tomis bemiegėmis naktimis. – Aš stengiuosi, mėginu. Aš noriu prisiminti. Aš prisiminsiu.“

Jis vienas grįžo į Kevalą. Dar spėjo įkišti ranką po gultu ir paliesti atsiknojusią plytelę, kuri, kaip visada, pakrutinta kiek atkilo parodydama ir vėl uždengdama jo paslaptį.

Tada kažką išgirdo, skubiai ištraukė ranką, kiek padaužė žemą čiužinį, kad šis grįžtų į pirminę padėtį nieko neišduodamas, ir išėjo pasitikti kitų.

Lauke Hana vykdė apklausos ritualą:

– Ar tu Likuočius, ar Išleistukas?

Naujokas nurijo seiles, pažvelgė sau po kojom ir tylutėliai atsakė:

– Nežinau.

– Lažinuosi, kad nè nežinai, kuo jie skiriasi, – paniekiamai mestelėjo Hana.

– Palik jį ramybėje. Koks tau skirtumas? – įsikišo Tomas.

– Aš manau, kad Išleistukas. Tik pažiūrėkit, kokios akys ir kokia lygi oda, – nustatė Hana. Naujokas lėtai panarino galvą ir nudelbė akis lyg gėdydamasis, kad jos tokios žydros ir didelės.

– Visi Likuočiai ant veido turi pūslių. Kaip Kranakas, – pridūrė Hana.

Kranaką išpylė raudonis, dėl to jo veidą nusėję pūlinėliai, rodos, užsiplieskė ir ėmė degti iš vidaus. Jis nuleido galvą nenorėdamas susidurti su kitų žvilgsniais.

„Tai netiesa, – tarė sau Tomas. – Netiesa. Tegu pasižiūri į mane. Aš neturiu pūslių.“

Bet, kaip visada, nutylėjo.

– O tu bent vardą turi? – be gailesčio tęsė Hana.

– Nežinau, – graudžiai pakartojo berniukas.

– Galim nueiti paklausti, – pasiūlė Dudu.

– Juk žinai, jie nemėgsta klausimų. Pavadinkime jį Nuliu. Mat jis nieko nežino, – tarė Hana.

Berniukas pakėlė į Haną viltingą ir dėkingą žvilgsnį.

– Nulis? – pakartojo. – Nulis, – šikart ištarė vardą tvirtiau ir linktelėjo.

Tomas nepritardamas vos vos papurtė galvą. Jis stovėjo atsitraukęs nuo visų per žingsnį, tad niekas to nepastebėjo. „Lyg pakaktų turėti vardą, – tarė sau. – Lyg to pakaktų...“

Hana trumpai apšvietė naujoką:

– Čia vadovauju aš. Visi daro tai, ką liepiu. Laikykis atokiai nuo kitų Gumulų. Nekalbėk su vaikais iš kitų Gumulų. Nevalgyk nieko kito kaip tik ankštis ir konservus. Tylėk ir paklusk. O dabar eime su manimi, – liepė ir patraukė Kevalo link.

Nekantraudamas parodyti, kad viską suprato, Nulis vos neužsirioolino ant Hanos. Ši atsisuko ir taip jį pastūmė, kad tas net parkrito.

– Nebūk šitaip prilipęs. Tu man šlykštus, – tėškė.

Berniukas tyliai pravirko, tačiau netaręs nė žodžio atsistojo ir nusekė jai iš paskos, laikydamasis kiek atokiau ir ranka braukdamas snarglius bei ašaras. Gloras ir Dudu susižvalgę šyptelėjo. Visiems teko tai pereiti.

– Čia mūsų Kevalas, – pasakė Hana atsistojusi prie durų. – Tau kur nors paties čiužinį, ten ir miegosi. Ne-

bandyk užimti kito vaiko čiuzinio, nes gausi. Beje, kad būtų aišku: jei viduj prisiesiosi, gausi. Jei padarysi ir ką kita, gausi. Kai užsinorėsi į vieną vietą, išeik į lauką ir padaryk tai kuo toliau nuo čia, o tada uždenk žemėmis ar lapais. Jei aš įsilipsiu į tavo paliktą krūvelę, gausi. Ar aišku?

Nors Hana praminė jį Nuliu, vis dėlto jis buvo Septintukas, tad visi netrukus ėmė jį vadinti tik Septintuku.

– Aš ne numeris, – kartą išdrįso paprieštarauti. Tomas nustebeęs pažvelgė į jį: drąsi, kone maištinga mintis, be to, gili. Hana šį kartą tik smarkiai papurtė jį už pečių – nors ir labai stipriai, bet nemušė. Taip Septintukas ir liko Septintuku.

Jis buvo apdairus vaikas: stengėsi mėgdžioti kitus dar atkakliau, nei jie mėgdžiojo Haną. Iš jo išėjo keistas kelių vaikų mišinys: vaikščiojo plačiai žirgliodamas kaip Gloras, trynėsi akis kaip Ninė – jos akys visuomet būdavo patinusios ir raudonos, ir buvo tylenis kaip Tomas. Visi gana greitai užmiršo, kaip skamba jo balsas. Niekas dėl to nesuko galvos. Ir taip buvo ką veikti, nors iš tiesų viskas sukosi tik apie vieną dalyką – maistą. Reikėjo ieškoti ankščių, jas išsikasti, nuplauti, išvirti didžiuliam katilė ant laužo, užkurto iš skiedrų, ir iščiulpti jų menką minkštimą. Tai buvo pagrindinis vaikų užsiėmimas. Dar reikėjo stengtis išlikti nepastebėtiems, kaip patardavo Hana:

– Kažkas jus stebi. Visada. Stenkitės nekristi į akį.

Vis dėlto buvo sunku patikėti, kad kažkas jais rūpinasi. Aišku, išskyrus vakarinį vaistų ritualą, kai jie visi, susaukti ilgo švilpimo, pasigirstančio iš garsiakalbių prieš sutemstant, išsirikiuodavo keliomis voromis tarsi į vieną centrą – Bazę – nukreipti spinduliai. Tylėdami, nuleidę akis jie laukdavo savo eilės. Piliulė, gurkšnis vandens iš žalios popierinės stiklinaitės, ir galėdavo grįžti į savo Gumulą. Iš tiesų parlėkdavo tekini, pakrikai, jausdami palengvėjimą. Bazė buvo keista vieta, geriau ją aplenkti iš tolo. Ten gyveno didieji, o didieji skyrėsi nuo jų – niekada nebuvo aišku, ko jie nori. Tik duodavo vaistų ir kartais visus suskaičiuodavo. O retkarčiais ateidavo ir išsivesdavo kurį nors į apžiūrą – tai reiškė, kad jį parodys kitiems didiesiems, o šie sudrėkusiomis akimis gerai išsižiūrės ir papurtys galvas. Po to tą vaiką parsiusdavo atgal į Kevalą, ir tiek. Visi bijojo, kad jų nepaimtų. Niekada negalėjai žinoti, kaip baigsis. Niekas nieko nežinojo.

Kiekvienas Gumulas turėjo savo vadą. Jie turėjo Haną. Taip buvo jau nuo senų laikų, kiek siekė jų atmintis. O jei kas ir buvo anksčiau, jie viską pamiršo. Hana buvo griežta, veikė nuosekliai ir nieko negailėjo. Visi buvo priversti jai paklusti. Ji sprendavo, kada žaisti, kada ieškoti maisto, kada ilsėtis. Kada juoktis ir kada liautis. Kad su ja sutartum, pakako būti sparčiam ir atidžiam. Lėtapėdžiai ar iš-

siblaškėliai visuomet gaudavo į kailį, tačiau kitą kartą jau būdavo greitesni ir apdairesni.

Vienu žodžiu, viskas buvo gana aišku.

Kartą Tomas savęs paklausė, ar ir Hanai kas nors vadovauja. Gal ji juos valdė, nes kas nors taip liepė? Pavyzdžiui, didieji. Todėl jis ilgai ją šnipinėjo. Net naktį, kai neišgėręs vaistų neužmigdavo, laukdavo, ar nepamatys jos pakylant iš gulto ir slapčia nusėlinant į Bazę išklaudyti naujų įsakymų. Juk vadas irgi turi turėti vadų.

Tačiau nieko panašaus nenutiko. Hana viso labo kartais pakildavo, išeidavo iš Kevalo ir, atsirėmusi į sieną, žiūrėdavo į tamsą. Jis irgi taip darydavo, bet tik įsitikinęs, kad ji miega.

Tomui visa tai atrodė keista. Kodėl Hana taip elgėsi, jei niekas jai neliepė? Kodėl jai taip patikdavo ant žemės pargriauti mažuosius, žvilgsniu nutvilkyti kitas mergaites ir taip priversti jas raudonuoti, kartkartėmis užkurti trumpas peštynes su sau lygiais, kurias ji visada laimėdavo, po savęs palikdama kraujo pėdsakus ir mėlynės? „Jei aš būčiau vadas, – svarstydavo Tomas, – būčiau kitoks. Palikčiau visus ramybėje. Kad būtų laisvi daryti, ką nori.“

Bet vėliau jis pakeitė nuomonę. Tai įvyko, kai Orla grįžo iš maisto paieškų blizgančiomis akimis ir tarsi nesava, o po kurio laiko ėmė vėmti. Jai buvo siaubingai bloga, kūnas degė karščiu, o kai skrandyje nieko nebeliko, ji įsirangė į gultą, nors buvo vidurys dienos, ir gulėjo ten susirietusi į kamuoliuką, kalendama dantimis ir blaškydamasi. Nė vie-

nas, išskyrus Tomą, nedrįso prie jos priėti. Tomas suvilgė mergaitei kaktą vandeniu ir ne kartą bandė ją pagirdyti, tačiau ji viską išspjaudavo ir vėl imdavo raitytis ir dejuoti – jos aimanos buvo šaižios ir ilgos tarsi sužeisto žvėries. Hana jo nesustabdė, bet ir nepadėjo. Paskui, kai Orla išsekusi užmigo, Hana viso labo gūžtelėjo pečiais ir tarė: „Taip nutinka, kai nepaklūsti. Tai uogų karštinė. Jos atrodo skaniai, bet paskui štai kas nutinka. Taip galima ir numirti.“

Orla nemirė, tačiau, kiek Tomas matė, uogų daugiau niekas neberagavo. Kuris nors iš vaikų greičiausiai tai papasakojo Septintukui, nes per vieną iš pirmųjų žygių jis godžiai prilėkė prie krūmo, svirte svyrančio nuo raudonų uogų, ir perbraukė per jas delnu, tačiau bematant atitraukė pirštus ir nusvilęs ir akimis ėmė ieškoti Hanos žvilgsnio. Ši, suraukusi antakius, tyčia jį stebėjo. Tad Tomas nutarė, kad vadai tiesiog turi būti vadais, ir tiek. Įsakinėti, ir tiek. Negalima leisti kiekvienam elgtis kaip nori, nes bus bėdos.

Tačiau jis pats elgėsi, kaip norėjo. Jis buvo kitoks. Nemiegojo naktį. Tyrinėjo. Daug ką žinojo. Nors dieną visiems, neišskiriant nė jo, vadovaudavo Hana, naktį jis vadovaudavo pats sau. Tomui tai patiko. Jam buvo baisu, baimė kaustė jį iš vidaus, bet patiko.

Juk jei Tomas būtų buvęs toks, kaip visi, nebūtų radęs jo. Savo lobio. Vienintelio daikto, kuris čia priklausė jam.

Bėgant laikui berniukas išmoko dar kai ką: vadas yra vadas, tačiau nėra jokio reikalo jam paklusti ir daryti

viską, ką liepia. Jei būsi per daug prie jo prilipęs, turėsi elgtis kaip palieptas, antraip netruksi įkliūti. Bet pakanka laikytis atokiai, ir nebeprivalėsi nieko daryti. Pakanka *apsimesti*.

Jei nebūtų apsimetinėjęs, ir dar sėkmingai, niekada nebūtų jo suradęs.

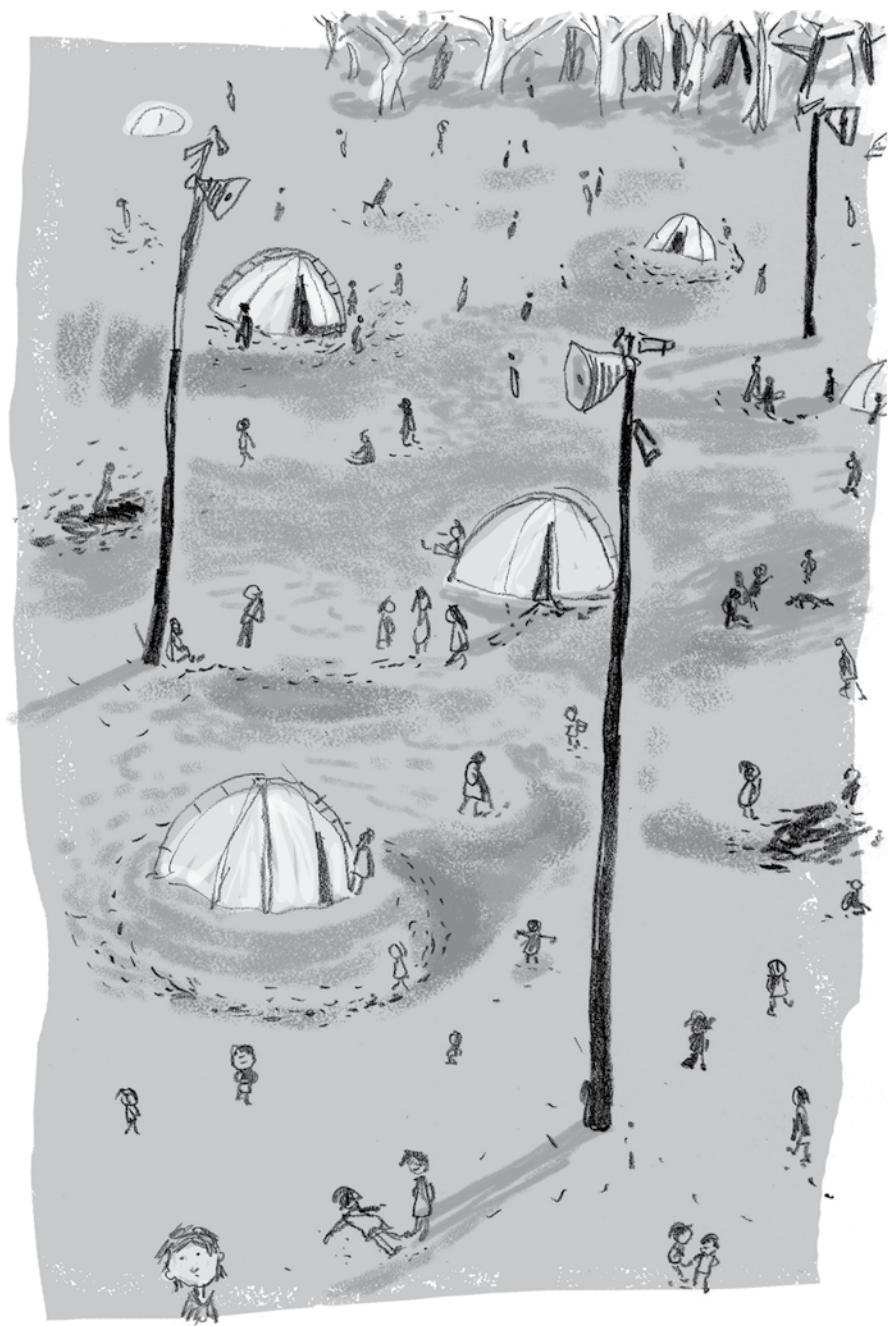
Dėl to Tomui patiko būti Tomu. Jis niekada nebūtų norėjęs turėti bukos Gloro jėgos. Arba būti viena iš mergaičių, visa savo esybe trokštančių tapti kaip Hana, būti Hana, – šis noras jas buvo stačiai užvaldęs.

Be abejonės, jei ji apsižiūrėtų, reikalai pakryptų blogyn. Kartais jusdavo į save įbestas Hanos akis, tačiau neketino jos erzinti atsakydamas žvilgsniu. Apsimesdavo, kad nieko nepastebi, nueidavo į šoną ir atsukdavo jai nugarą. Ilgainiui jausmas, kad yra veriamas Hanos akių, išnykdavo. Nereikėjo jai priešintis. Gloras kartą mėgino. Jis buvo Tryliktukas, kaip ir ji, tik didelis ir stambus, be to, visa galva už ją aukštesnis. Ji laimėjo kaulelių žaidimą, jis pralošė visai per plauką ir įtūžo. „Tu sukčiavai!“ – užriko ir atsistojo priešais. Jis net nebuvo teisus. Hana liko sėdėti ant žemės sukryžiausi kojas, žvelgė į jį iš apačios, o jos veide atsispindėjo panieka. Kai ji neskubėdama atsistojo, Gloras puolė. Hana išsprūdo iš dičio glėbio, liuoktelėjo jam už nugaros ir pasistiebusi ant pirštų galų užspaudė jam gerklę. Gloras susmuko ant žemės it tuščias maišas, išsprogusiomis ir pabalusiomis akimis. „Bjaurus vaizdelis“, – pamanė Tomas. Viskas tuo ir baigėsi.

Dar ir dėl to Tomas laikėsi nuo Hanos atokiai. Žinojo, kad susirėmęs su ja neturėtų nė menkiausios galimybės laimėti. Visas jo turtas buvo galvoje. Ten niekas negalėjo pasižiūrėti, įlįsti ir pasirausti. Ten gyveno Šukės. Padrikos ir aštrios. Pasirengusios bet kada išlįsti ir iš skausmo užgniaužti kvapą, o tada vėl pasislėpti tarp minčių, kol nespėjai jų nutverti; pasirengusios apdraskyti ir pradurti rankas, jei jas pagausi, išneši į dienos šviesą ir stipriai suspausi. Šukės. Skausmas, sumišęs su malonumu. Skausmas čia, malonumas kažkur toli.

To jis dar iki galo nesuprato. Bet pamažu jam pavyks. Buvo tuo tikras.

Tomas buvo tikras ir dėl Lu. Kažkada ji čia gyveno. Po to dingo. O kai jis, sukaukęs visą drąsą, paklausė kitų, ar ją matė, ar ką nors apie ją žino, jie pažiūrėjo į ją kaip į beproį. „Čia niekada nebuvo jokios Lu“, – išrėžė Hana įbedusi į Tomą žvilgsnį ir laukdama, kad jis paprieštarautų. Viena iš taisyklių buvo nieko neklausinėti. „Neklausinėk to, – plyšavo Grimas per garsiakalbį, – ko negali žinoti.“ Galiausiai Tomas ėmė abejoti pats savimi. Gal jis ją tik įsivaizdavo? O vis dėlto tos lietaus pilkumo akys, tie keistos spalvos plaukai, – jie jau buvo beataugą, bet per neapsižiūrėjimą taip ir liko nepatrumpinti, – ta meili šypsena... Bet jeigu ji buvo, tai kur dingo? Kur ji dabar? Ir kodėl?

Lu čia buvo, Tomas tuo buvo tvirtai įsitikinęs, ir Grimmas čia niekuo dėtas, jis nieko nežinojo: ne visi klausimai turi atsakymus. Kartais tėra tik klausimai.

Kevalai buvo išsidėstę toli vienas nuo kito, neišmanėliai ar naivuoliai juos net galėjo palaikyti vasaros stovyklos nameliais, labai kukliais, bet praktiškais. Skirtumas tas, kad juose nevyko jokia bendra veikla, nei pietūs, nei vakarienė nebuvo valgomi prie didžiulių bendrų stalų, niekas neorganizavo vakarinių pasirodymų, nebuvo vadovų ar entuziastų, kuriuos lengva įsimylėti, nei rėksnių, kurių imi nekęsti iš pirmo žvilgsnio. Nebuvo ir šviesos, bendrų dušinių, valgyklos. Ant aukštų stulpų pritvirtintos senoviškos vaizdo kameros buvo kone vienintelis suaugusiųjų esybę bylojantis ženklas, raminantis ir kartu gąsdinantis.

Vaikus čia atveždavo kaip papuolė. Jie išlipdavo iš oranžinio sunkvežimio po du ar tris, kartais ir po vieną. Pasitaikydavo, kad ilgą laiką niekas neatvykdavo, o vėliau jų atgabendavo visą grupelę. Pavyzdžiui, tą dieną atvežė penkis. Po bendros apžiūros juos paskirstė po mažiausius Gumulus.

– Ar nemanai, kad jų čia tuoj bus per daug? – paklausė Jonas, iš prikeverzotų lapelių į specialią elektroninę rinkmeną suveddamas duomenis apie naujokus: svorį, ūgį,